

Een zeemeerman op het droge

Mensen zijn soms net kasten. Je weet pas wat erin zit als je de deur open doet, vertelt Nouredine (Marokko, 1973). Hij is vrijwilliger in Rotterdam, maakt decorstukken voor *Formaat*, een werkplaats voor participatief theater en schilderde over een zeemeerman die illegaal op het land gekomen was.

tekst Rieneke de Vries fotografie Eline van Nes

> "Jaren geleden kwam ik naar Nederland om een nieuwe start te maken. Dat ging niet zo een, twee, drie. Veel deuren bleken gesloten te zijn. Ik zat zonder werk en had net een scheiding achter de rug. Het was een zware tijd. Waarom ik naar Nederland kwam? In het begin ging het prima met mijn studie in

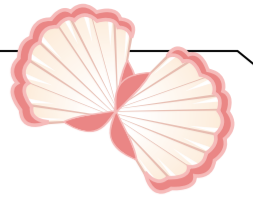
Marokko, ik was goed in wiskunde. Docenten waren erg over me te spreken. In de loop der tijd werd het lastiger. Thuis was er geen vader die me streng kon toespreken. Mijn moeder is nooit naar school geweest en wist niet hoe ze mij, een koppige jongen, in de goede richting kon sturen. In die tijd was ik al creatief

bezig en maakte ik spotprenten. Na een paar kritische tekeningen over de Marokkaanse samenleving stond de politie voor mijn deur. Vrijheid van meningsuiting zoals wij die in Nederland kennen is niet voor iedereen op de wereld zo vanzelfsprekend. Ik besloot Taza, de stad waar ik woonde, te verlaten en zocht

het avontuur in Frankrijk. Daar werkte ik als fruitplukker. In 2006 reisde ik verder naar de Belgische stad Antwerpen. Zonder papieren werd ik door de politie opgepakt en gevangen gezet. Eigenlijk zou dit een dieptepunt in mijn leven moeten zijn, maar ik heb naar mijn idee de beste tijd van mijn leven daar meegemaakt. In de twee jaar gevangenschap heb ik veel geleerd binnen een traject van werk & opleiding. Voor Philips kon ik technische diensten verrichten. Ik verdiende zelfs een salaris. Negen certificaten behaalde ik. Bijvoorbeeld kunstzinnige vaardigheden, koken, computer vaardigheden en EHBO. Binnen de gevangenis muren werkte ik op een atelier waar een gediplomeerd kunstenaar mij leerde over verfgebruik en de kracht van kunst. Ik zag mijn leraar als een groot voorbeeld en een goede vriend. Op een dag beschilderde ik de kastdeurtjes. De docent werd boos op mij. Het was een erg goede schildering geworden, maar hele kasten kon hij natuurlijk niet mee naar huis nemen.

Zeemeerman

Nu leef ik in Rotterdam en zet me in voor verschillende organisaties. Ik heb weinig geld om van te leven en kan soms maar net het hoofd boven water houden. Dat betekent niet dat ik niks voor de samenleving kan betekenen. Een half jaar geleden volgde ik in de Pauluskerk Nederlandse les. Daar werd er een verhaal over een zeemeermin voor-

gelezen. We kregen de opdracht om het verhaal over te schrijven en voor te lezen om zo het Nederlands beter te begrijpen. Ik veranderde het verhaal van de zeemeermin in dat van een zeemeerman. Bij het verhaal maakte ik een gedicht en een schilderij:

'De onfortuinlijke zeemeerman. Er was eens een zeemeerman, de zee was zijn wereld. Hij wilde graag eens op bezoek in de mensenwereld. Maar hij was illegaal op het land. Een wijze man gaf hem benen. De zeemeerman leefde eenzaam op het strand.'

De Pauluskerk inspireert mij, de mensen die er werken doen dat met aandacht. Ik ben erg dankbaar voor de hulp die ik heb mogen ontvangen. In de toekomst hoop ik mijn identiteit terug te krijgen in de vorm van een verblijfsvergunning. Het probleem is wel dat ik soms moe ben van het gevecht. Toch blijf ik doorgaan. Ik werk bijvoorbeeld als vrijwilliger voor theaterwerkplaats *Formaat*. Voor hen maakte ik een hele serie decorstukken, allemaal beschilderd. Elke vrijdag neem ik deel aan het participatief

drama. Deze theaterwerkplaats is voor mensen die het moeilijk vinden om voor zichzelf op te komen. Door middel van theater oefenen we voor het echte leven. Hoe kun je

'De maatschappij heeft de neiging om mensen in een hokje te drukken'

goed meedoen in de maatschappij? Op welke deuren moet je kloppen om iemand of iets te bereiken? Hoe communiceer je? Hoe hou je je leven draaiende? Een zeemeerman op het droge kan niet zwemmen. Een zeemeerman in het water kan zich vrij voelen als een vis."

Formaat
Formaat is een werkplaats voor participatief drama. Participatief drama betekent dat ieders stem gehoord mag worden. Formaat speelt voorstellingen door het hele land; op scholen, de daklozenopvang, zorginstellingen en zelfs in de Tweede Kamer in Den Haag. Bij Formaat weten ze als geen ander de kracht van de dialoog opnieuw in te zetten. De acteurs treden op met mensen die aan hun werkplaats hebben meegedaan. Deze mensen komen uit een achterstandspositie. Het zijn kwetsbare mensen die het moeilijk vinden voor zichzelf op te komen. Het vertrouwen in hun omgeving is bijvoorbeeld zoekgeraakt. Door middel van theater leren ze zichzelf en de ander beter kennen. De maatschappij heeft de neiging om mensen in een hokje te drukken. Binnen het theater wordt dit hokje nader bekeken en gewerkt van mens tot mens. Buiten je kaders denken door situaties buiten jezelf na te spelen, de rollen om te draaien om zo te relativeren. Een dialoog tussen mensen of groepen onderling, tussen burgers en overheid.

